

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Горбенка Олега Миколайовича
на тему «Формування державної політики економічної безпеки
України», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за
спеціальністю 281 – публічне управління та адміністрування

Актуальність обраної теми дослідження. Сучасні реалії міжнародних економічних і військово-політичних відносин і особливості геополітичного положення України обумовлюють визначення її військової і економічної безпеки як базового і тривалого компонента формування національної безпеки. Тому потрібна активізація інноваційно-інвестиційної діяльності, що дозволяє проводити якісне оновлення науково-технічної і виробничо-технологічної бази. Розвиток можливостей України з забезпечення оборонних і військових потреб в повному об'ємі був обмежений впродовж тривалого часу.

Результати аналізу наукових праць та нормативно-правових документів засвідчили, що на сучасному етапі розвитку Української держави, для ефективного управління українськими організаціями, які були залучені в процеси глобалізації економіки, важлива наявність сучасних науково-методологічних підходів до оцінки власного потенціалу економічної безпеки.

Недостатньо дослідженими залишаються питання ефективності публічного регулювання економічної безпеки, інформаційного забезпечення контрольних процедур. Усе це й обумовило актуальність обраної теми дисертаційної роботи, її структуру, наукове і практичне значення.

Основні наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, ступень її обґрунтованості і достовірності.

У дослідженні запропоновано розв'язання актуальної проблеми з обґрунтування теоретичних засад та розробки практичних рекомендацій

щодо удосконалення механізмів формування державної політики економічної безпеки. Досягнення визначеної мети зумовило необхідність вирішення наступних завдань: охарактеризовано функції державної політики з забезпечення економічної безпеки в умовах соціально-економічної нестабільності та проведено аналіз структури механізмів формування державної політики економічної безпеки; окреслено інвестиційний механізм організації кадрів при формуванні державної політики економічної безпеки і обґрунтовано, на основі системного аналізу, формування пріоритетів державної політики економічної безпеки України; визначено структурні напрями удосконалення механізмів державної політики економічної безпеки і виокремлено шляхи підвищення ефективності механізму інвестиційної діяльності в системі державної політики економічної безпеки.

Методологічну основу роботи становлять загальнонаукові прийоми досліджень і спеціальні методи, що ґрунтуються на сучасних наукових засадах управлінської, економічної і споріднених з ними наук. В основу методології дослідження було покладено системний підхід, методологічна специфіка якого визначається тим, що він орієнтує дослідження на розкриття цілісності об'єкта і механізмів, які його забезпечують, на виділення різноманітних типів зв'язків складного об'єкту і зведення їх у єдину теоретичну картину.

Автором використано низку наукових методів, зокрема: гіпотетико-дедуктивний метод формування методології дисертаційного дослідження, який дав змогу сформулювати гіпотезу дослідження, побудувати евристичні моделі формування державної політики економічної безпеки України. Дедуктивний доказ висунутої гіпотези дослідження не тільки підтвердив правильність формування його методології, справедливність висновків, а й дав можливість також висунути й верифікувати практичні рекомендації з удосконалення досліджуваного об'єкта; структурно-функціональний аналіз, сутність якого полягає у виділенні елементів системи формування державної політики економічної безпеки України; ряд порівняльних методів, що надали

можливість аналізу стандартів і механізмів формування державної політики економічної безпеки України; статистичний метод, що дав змогу розкрити реальні й точні факти стану досліджуваного об'єкта; прогностичний метод, за допомогою якого визначено більш віддалені перспективи його розвитку; теоретико-концептуальний метод, що визначив напрям дослідження, втілений в аналізі функцій, структури та параметрів об'єкта, та дав змогу позначити, осмислити, описати та порівняти роль формування державної політики економічної безпеки України, уточнити його функції в діяльності кожної з підсистем, оцінити результати управлінського впливу, виявити перспективи й механізми.

Інформаційну базу дисертаційного дослідження становили нормативно-правові акти, праці зарубіжних і вітчизняних учених, Інтернет-ресурси, статистична інформація Державного комітету статистики України та інших центральних органів виконавчої влади.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у вирішенні наукового завдання щодо розвитку теоретичних засад та обґрунтування науково-прикладних рекомендацій щодо удосконалення механізмів формування державної політики економічної безпеки.

Автором вперше обґрунтовано напрями удосконалення механізмів державної політики економічної безпеки та розроблена теоретична основа сучасної моделі економічної безпеки, до складу якої включені ключові положення теорії довгострокового техніко-економічного розвитку, управління і стійкого розвитку з управлінської і інституціональної позиції, які окреслюють причинно-наслідкові зв'язки, взаємообумовленості стійкого розвитку і ефективного управління з необхідністю забезпечення економічної безпеки держави, суспільства і бізнесу.

В дисертаційній роботі було удосконалено шляхи підвищення ефективності механізму інвестиційної діяльності в системі державної політики економічної безпеки на основі змісту основних понять національної безпеки держави і існуючого механізму діяльності з забезпечення безпеки

держави, суспільства і особи, на основі яких побудована концептуальна модель економічної безпеки; зміст і характер взаємозв'язків елементів моделі; основні принципи забезпечення економічної безпеки держави і методика комплексної оцінки показників потенціалу економічної безпеки, засновану на виділенні і оцінці ресурсного виробничого, фінансового потенціалу і потенціалу розвитку підприємства; переваги методики якої полягають в можливості виділення п'яти рівнів економічної безпеки (високий, достатній, помірний, допустимий і рівень кризового стану підприємства), і поетапного програмного управління безпекою, що дозволяє здійснювати переклад підприємства з нижчих на більш високі рівні.

Аспірантом розроблено шляхи подальшого розвитку щодо методичного забезпечення обґрунтування управлінських рішень процесу дослідження і управління економічною безпекою на основі розроблених когнітивних карт процесів (здійснення інвестиційної діяльності за рахунок внутрішніх, зовнішніх джерел фінансування діяльності підприємств і організацій; функціонування інвестиційного ринку, ринку реальних, матеріальних і інтелектуальних інвестицій; забезпечення економічної, соціальної, військової безпеки регіону, за допомогою інвестиційного розвитку оброблювальних виробництв промисловості), що відбивають методику синтезу альтернатив на основі інформації про варіабельність процесів, та концепції напряду інвестиційних процесів регіонів на виробництвах промисловості, з метою забезпечення соціально-економічної безпеки регіонів, що розроблена за допомогою аналізу ефективності системи найкращого світового досвіду у сфері публічного регулювання економічної безпеки у частині доведення доцільності закріплення в національному законодавстві граничних показників економічної безпеки; гранично допустимого рівня втрати життєво важливих ресурсних джерел економічного зростання.

Практичне значення одержаних результатів дослідження. Основні положення й висновки дисертації можуть використовуватися фахівцями під

час написання підручників і навчальних посібників, створення навчально-методичної літератури; в роботі органів державної влади та у процесі формування державної політики економічної безпеки.

Теоретичні положення та наукові результати дослідження роботи використано в роботі Полтавської районної військової адміністрації (довідка про впровадження від 30.01.2024 №01-17/199), та в діяльності Бюро економічної безпеки України (Акт впровадження від 16.02.2024 р.)

Практичні напрацювання автора стосовно формування пріоритетів державної політики економічної безпеки України використовується в роботі Департаменту економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської обласної військової адміністрації (довідка про впровадження №012-05/138 від 22.01.2024 р.).

Повнота викладу основних положень, висновків та рекомендацій в опублікованих працях дисертанта. Основні положення дисертаційної роботи опубліковано в 10 наукових працях, зокрема: 5 – статей в наукових фахових виданнях, із них 2 – статті в зарубіжному виданні, 5 – тез доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій. Загальний обсяг публікацій автора за темою дослідження –3, 40 др.арк.

Загальні висновки до дисертації відповідають її змісту, конкретно висвітлюючи отримані наукові та практичні результати. Слід зазначити, що дисертація є закінченою науковою працею, в якій містяться нові наукові доробки, що мають певну теоретичну та практичну цінність в умовах стрімкого розвитку цифрової України.

Дискусійні положення та зауваження щодо дисертаційного дослідження. Оцінюючи в цілому позитивно прорецензовану дисертаційну роботу, маємо певні зауваження:

1. Обґрунтування актуальності дисертації викладається автором занадто загальними фразами, не відображає реальної ситуації суспільного розвитку за обраним напрямом дослідження у світі взагалі й в державі зокрема, насамперед, їх зв'язок з стратегічними напрямами, концепціями,

стратегіями, програмами та завданнями такого розвитку.

2. В дисертаційній роботі не виокремлено дослідження зарубіжного досвіду удосконалення механізмів формування державної політики економічної безпеки.

Втім, висловлені зауваження і побажання в цілому не зменшують позитивної оцінки дисертаційного дослідження Горбенка Олега Миколайовича

Загальна оцінка дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота Горбенка Олега Миколайовича на тему «Формування державної політики економічної безпеки України» є завершеним науковим дослідженням, що вирішує науково-прикладне завдання, щодо розвитку теоретичних засад та обґрунтування науково-прикладних рекомендацій з удосконалення механізмів формування державної політики економічної безпеки.

Представлена дисертаційна робота на тему «Формування державної політики економічної безпеки України» відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів «Про затвердження порядку присудження наукового ступеня доктора філософії» від 12 січня 2022 року №44, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі управління та адміністрування за спеціальністю за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування.

Офіційний рецензент:

доктор наук з державного управління,
доцент, завідувач кафедри менеджменту
навчально-науково-виробничого центру
Національного університету цивільного
захисту України

Н.А. Леоненко

Н.А. Леоненко

Особистий підпис засвідчую:
інспектор *В.А.*
В.А. Армен

03.04.2024р.